

Chambre des Représentants

SESSION 1968-1969.

20 FÉVRIER 1969.

PROPOSITION DE LOI

organisant l'indemnisation, à charge de l'Etat,
des victimes d'actes de violence.

AMENDEMENTS
PRESENTES PAR M. DEFRAIGNE.

Nouvel intitulé.

Modifier l'intitulé comme suit :

« Proposition de loi organisant l'indemnisation, à charge de l'Etat, des victimes d'atteintes à l'intégrité physique. »

JUSTIFICATION.

Il importe d'étendre l'indemnisation aux personnes qui sont victimes d'atteinte à leur intégrité physique, non seulement à la suite d'un acte de violence, mais encore à la suite d'une atteinte involontaire résultant d'une infraction, ou bien d'un acte de dévouement.

Article premier.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« Donnant lieu à indemnisation à charge de l'Etat, les dommages résultant d'une atteinte à l'intégrité physique de la personne, lorsque cette atteinte est la conséquence d'une infraction ou d'un acte accompli pour éviter à autrui un péril grave. »

JUSTIFICATION.

Que les victimes d'un acte de violence soient particulièrement dignes d'intérêt, nul n'en disconvient. Toutefois, l'énumération reprise au § 1er de l'article premier est incomplète, et c'est le danger de toute énumération. Pourquoi, par exemple, exclusion de l'indemnisation des atteintes à l'intégrité physique résultant des délits prévus aux articles 510, 511 et 519 du Code pénal ?

D'autre part, pourquoi exclure les victimes d'un acte résultant d'une imprudence ? Enfin, la proposition de loi est l'occasion d'assurer une réparation à ceux qui sont victimes de leur courage ou de leur dévouement.

Voir :

276 (1968-1969) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1968-1969.

20 FEBRUARI 1969.

WETSVOORSTEL

tot regeling van de door de Staat uit te keren
vergoeding aan de slachtoffers van geweldpleging.

AMENDEMENTEN
VOORGESTELD DOOR DE HEER DEFRAIGNE.

Nieuwe titel.

De titel wijzigen als volgt :

« Wetsvoorstel tot regeling van de door de Staat uit te keren vergoeding aan de slachtoffers van een aanslag op de lichamelijke integriteit. »

VERANTWOORDING.

De vergoeding moet ook worden uitgekeerd aan personen die het slachtoffer zijn van een aanslag op hun lichamelijke integriteit en zulks niet slechts naar aanleiding van een geweldpleging, maar ook ten gevolge van een onvrijwillige aanslag welke uit een misdrijf voortvloeit, dan wel ten gevolge van een daad van opoffering.

Art. 1.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« Tot een vergoeding ten laste van de Staat geeft aanleiding de schade die veroorzaakt is door een aanslag op de lichamelijke integriteit van een persoon, wanneer die aanslag het gevolg is van een misdrijf of van een daad die gesteld is om een ander aan een ernstig gevaar te onttrekken. »

VERANTWOORDING.

Iedereen zal het erover eens zijn dat de slachtoffers van geweldpleging bijzondere aandacht verdienen. Nochtans is de in § 1 van artikel 1 van het voorstel gegeven opsomming onvolledig, wat het gevaar van elke opsomming is. Waarom moeten van de vergoeding bijvoorbeeld aanslagen op de lichamelijke integriteit worden uitgesloten, die voortvloeien uit de in de artikelen 510, 511 en 519 van het Strafwetboek bedoelde wanbedrijven ?

En waarom moeten de slachtoffers van een uit een onvoorzichtigheid voortvloeiende daad worden uitgesloten ? Ten slotte geeft het wetsvoorstel de gelegenheid om een vergoeding toe te kennen aan dege-

Zie :

276 (1968-1969) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

ment. Il suffira et sera nécessaire que ce dévouement soit justifié par le souci d'éviter à autrui un péril grave, conformément à la notion de l'article 422bis du Code pénal.

Pour le surplus, nous n'apercevons pas la nécessité des §§ 2 et 3.

Le § 2 donne des définitions qui sont, soit inexactes, soit superflues. Le fait dommageable n'est pas l'atteinte à l'intégrité physique. Le fait dommageable est l'acte culpeux qui a causé le dommage. Quant aux dommages, pourquoi les définir, à partir du moment où il est précisé qu'il s'agit de l'atteinte à l'intégrité physique?

Enfin, le § 3 n'est rien d'autre que le résumé des articles suivants. Il n'est pas nécessaire de prévoir une table des matières dans une loi.

Art. 2.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« Les indemnités suivantes sont octroyées en cas de survie de la victime :

- » a) en cas d'incapacité temporaire supérieure à 25 % et si la durée s'en prolonge pendant plus d'un mois, la victime recevra, depuis le lendemain du fait dommageable, et sur base de ses gains nets, tels qu'ils furent taxés à l'impôt sur les revenus pendant l'exercice fiscal au cours duquel est survenu le dommage, avec maximum de 200 000 francs, une somme proportionnelle au taux d'incapacité et égale au revenu quotidien moyen;
- » b) si la victime est atteinte d'une incapacité permanente d'au moins 10 %, elle recevra une rente annuelle de 200 000 francs au maximum, multipliée par le taux d'incapacité. Cette rente sera payable anticipativement par mois.
- » c) si l'état de la victime nécessite l'assistance d'une tierce personne, la rente sera majorée de 75 000 francs annuellement.
- » d) les frais médicaux, pharmaceutiques et d'hospitalisation. »

JUSTIFICATION.

Il suffit de prévoir dans le texte quels sont les cas qui donnent lieu à indemnisation. Il est d'ailleurs contradictoire de rejeter l'indemnisation pour une incapacité permanente inférieure à 10 %, tout en maintenant l'indemnisation pour l'incapacité temporaire qui n'atteindrait pas ce montant, le texte de la proposition ne mettant comme condition à l'indemnisation pour incapacité temporaire que la durée d'un mois.

Il s'impose d'autre part de prévoir le paiement de la rente annuelle par mois.

Enfin, au cas où l'assistance d'une tierce personne est nécessaire, il est préférable de prévoir une rente plutôt qu'une indemnité complémentaire unique, dont la loi se borne à fixer le montant maximum, ce qui permettrait éventuellement au pouvoir exécutif d'allouer un franc.

Enfin, il est préférable que les frais médicaux, pharmaceutiques et d'hospitalisation soient remboursés par l'Etat, qui dispose d'un budget différent de celui de l'I.N.A.M.I.

Art. 3.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« En cas de contestation, le litige sera soumis au tribunal de première instance du domicile de la victime. Si la victime est domiciliée à l'étranger, le tribunal du lieu de l'accident sera compétent.

» L'accord intervenu au sujet des indemnités à payer en exécution de la présente loi devra être homologué par

nen die het slachtoffer van hun moed of hun toewijding worden. Het volstaat en het is nodig dat die toewijding gemotiveerd is door het streven om een ander aan een ernstig gevaar te onttrekken overeenkomstig de omschrijving in artikel 422bis van het Strafwetboek.

Voor het overige zien wij het nut van de §§ 2 en 3 niet in.

Paragraaf 2 geeft bepalingen die ofwel onjuist ofwel overbodig zijn. Het schadelijk feit is geen aanslag op de lichamelijke integriteit. Het schadelijk feit is de schuldige daad die aan het schadegeval ten grondslag ligt. Waarom moeten de schadegevallen nog worden omschreven als reeds gepreciseerd is dat het gaat om een aanslag op de lichamelijke integriteit?

Ten slotte is § 3 niets anders dan een samenvatting van de daaropvolgende artikelen. Het is niet nodig in de wet een korte inhoud op te nemen.

Art. 2.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« Ingeval het slachtoffer overleeft, worden de volgende vergoedingen toegekend :

- » a) bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid van meer dan 25 % gedurende meer dan één maand ontvangt het slachtoffer vanaf de dag na het schadelijk feit en op basis van zijn netto-inkomsten, zoals die gedurende het belastingjaar waarin het schadegeval zich heeft voorgedaan belastbaar zijn gesteld in de inkomstenbelasting, en wel tot een maximaal beloop van 200 000 frank, een bedrag dat in verhouding staat tot de graad van arbeidsongeschiktheid en gelijk is aan het gemiddelde dagelijkse inkomen;
- » b) indien het slachtoffer voor minstens 10 % blijvend arbeidsongeschikt is, ontvangt het een jaarlijkse rente van maximum 200 000 frank, vermenigvuldigd met de coëfficiënt van zijn arbeidsongeschiktheid. Deze rente is per maand vooraf betaalbaar;
- » c) indien de toestand van het slachtoffer de bijstand van een derde persoon vereist, wordt de rente met 75 000 frank per jaar verhoogd;
- » d) de kosten voor medische en farmaceutische verzorging, alsmede voor verpleging in een ziekenhuis. »

VERANTWOORDING.

Men kan volstaan met in de tekst de gevallen te bepalen welke tot vergoeding aanleiding geven. Het feit dat de vergoeding voor een blijvende arbeidsongeschiktheid van minder dan 10 % wordt verworpen is ten andere in strijd met het behoud van de vergoeding voor een tijdelijke arbeidsongeschiktheid van een lagere graad, waarvoor het voorstel als enige voorwaarde tot vergoeding slechts een duur van één maand stelt.

Anderzijds moet worden voorzien in de maandelijkse uitkering van de jaarrente.

Ten slotte, wanneer de bijstand van een derde persoon nodig blijkt te zijn, is het beter in een rente te voorzien dan in een enige bijkomende vergoeding, waarvan alleen het maximumbedrag door de wet wordt vastgesteld, zodat de uitvoerende macht eventueel een vergoeding van één frank zou kunnen uitkeren.

Voorts is het verkieslijk dat de medische, farmaceutische en ziekenhuiskosten worden terugbetaald door de Staat, die daartoe over een andere begroting beschikt dan die van het R.I.Z.I.V.

Art. 3.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« Ingeval van betwisting wordt het geschil voorgelegd aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het slachtoffer. Indien het slachtoffer zijn woonplaats heeft in het buitenland, is de rechtbank van de plaats van het ongeval bevoegd.

» De overeenkomst in verband met de vergoeding die ter uitvoering van deze wet zal worden uitgekeerd, moet

le Tribunal compétent, saisi à la requête de la partie la plus diligente.

» En cas de consolidation, l'action en revision sera ouverte tant à la victime qu'à l'Etat, dans les trois ans à compter de la décision judiciaire coulée en force de chose jugée mettant fin au litige ou homologuant un accord. »

JUSTIFICATION.

La victime se voit reconnaître un droit. Il importe que ce droit puisse être sanctionné par la justice en cas de contestation.

De même, il convient de prévoir la possibilité d'une revision en cas d'incapacité permanente.

Art. 4.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« En cas de décès de la victime, il sera alloué les indemnités suivantes :

- » 1° 7 500 francs pour frais funéraires;
- » 2° au conjoint non divorcé ni séparé de corps à la date du décès, une rente viagère égale à 30 % du revenu annuel de la victime limité à 200 000 francs;
- » 3° aux enfants légitimes, adoptifs ou naturels, ainsi qu'à tout enfant qui était à la charge de la victime depuis au moins un an et qui faisait partie du ménage de celle-ci, une rente viagère temporaire jusqu'à 18 ans égale à 20 % du revenu annuel de la victime limité à 200 000 francs, avec un maximum de 60 % pour l'ensemble des bénéficiaires;
- » 4° si le bénéficiaire est déjà orphelin de père ou de mère, lorsqu'il a droit à la rente viagère, celle-ci sera portée à 25 % du revenu annuel de la victime, avec un maximum de 75 % pour l'ensemble des bénéficiaires;
- » 5° au père et à la mère de la victime, à la condition qu'ils établissent qu'ils étaient à charge de celle-ci, ou à toute personne faisant partie du ménage de la victime et étant à charge de celle-ci depuis au moins un an au moment de l'accident, une rente viagère égale à 25 % du revenu annuel de la victime, avec un maximum de 75 % pour l'ensemble des bénéficiaires. »

JUSTIFICATION.

1° Il ne paraît pas utile de maintenir la condition du mariage antérieur à l'accident, de même que la condition de conception de l'enfant ou de reconnaissance des enfants naturels avant l'accident.

Va-t-on empêcher l'épouse qui a uni son sort à celui d'une victime handicapée et qui a soigné celle-ci, de bénéficier des indemnités prévues ? En ira-t-il de même s'il s'agit d'un enfant qui naît postérieurement à l'accident ou encore d'un enfant naturel reconnu après celui-ci ? Le danger de reconnaissance postérieure à l'accident pour permettre à ces enfants de bénéficier des indemnités est assez illusoire.

2° Il n'y a aucune raison de ne pas placer les enfants adoptifs sur le même pied que les enfants légitimes et naturels. D'autre part, pourquoi faire une situation différente au père et à la mère qui ont des enfants légitimes ou reconnus par rapport au père et à la mère qui ont adopté des enfants ?

3° Le système qui est proposé évite que des indemnités plus élevées que celles qui seraient accordées en cas d'incapacité totale ne soient dues en cas de décès de la victime, ce qui serait assurément illogique.

op verzoek van de meest gerede partij door de bevoegde rechtbank worden gehomologeerd.

» In geval van herstel kan het slachtoffer zowel als de Staat, binnen drie jaar na de in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing waarbij een einde wordt gemaakt aan het geschil of de overeenkomst wordt gehomologeerd, een vordering tot herziening instellen. »

VERANTWOORDING.

Aan het slachtoffer wordt een recht toegekend. In geval van betwisting moet dit recht door de rechtbank kunnen worden bekrachtigd.

Evenzo moet in geval van blijvende arbeidsongeschiktheid voorzien worden in de mogelijkheid van een herziening.

Art. 4.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« In geval van overlijden van het slachtoffer worden de volgende vergoedingen toegekend :

- » 1° 7 500 frank voor begrafeniskosten;
- » 2° aan de op het ogenblik van het overlijden niet uit de echt noch van tafel en bed gescheiden echtgenoot, een lijfrente gelijk aan 30 % van het tot 200 000 frank beperkte jaarinkomen van het slachtoffer;
- » 3° aan de wettige, geadopteerde of natuurlijke kinderen, alsmede aan ieder kind dat sedert ten minste een jaar ten laste van het slachtoffer was en deel uitmaakte van zijn gezin, tot de leeftijd van 18 jaar, een tijdelijke lijfrente gelijk aan 20 % van het tot 200 000 frank beperkte jaarinkomen van het slachtoffer, met een maximum van 60 % voor alle gerechtigden samen;
- » 4° indien de gerechtigde, op het ogenblik dat hij recht krijgt op de lijfrente, reeds een vader- of moederloze wees is, wordt die lijfrente op 25 % van het jaarinkomen van het slachtoffer gebracht, met een maximum van 75 % voor alle gerechtigden samen;
- » 5° aan de vader en de moeder van het slachtoffer, voor zover zij bewijzen dat zij ten laste van het slachtoffer waren, of aan iedere persoon die deel uitmaakte van het gezin van het slachtoffer en op het ogenblik van het ongeval sedert ten minste een jaar te zijnen laste was, een lijfrente gelijk aan 25 % van het jaarinkomen van het slachtoffer, met een maximum van 75 % voor alle gerechtigden samen. »

VERANTWOORDING.

1° Het lijkt niet dienstig te zijn als voorwaarde te handhaven dat het huwelijk gesloten was, noch dat het kind verwekt was of de natuurlijke kinderen erkend waren vóór het ongeval.

Zal aan de echtgenote die met een gehandicapt slachtoffer gehuwd was en hem verzorgd heeft, het genot van de vergoedingen ontezegd worden ? Zal hetzelfde lot beschoren zijn aan een kind dat na het ongeval geboren wordt of aan een natuurlijk kind dat na dit ongeval wordt ontkend ? Het gevaar dat het kind na het ongeval wordt erkend om het bedoelde vergoedingen te laten genieten, is eerder denkbeeldig.

2° Er is geen enkele reden om de geadopteerde kinderen niet op gelijke voet te plaatsen met de wettige of natuurlijke kinderen. Waarom zou men bovendien een onderscheid maken tussen de vader en de moeder die wettige of erkende kinderen hebben, en de vader en de moeder die kinderen geadopteerd hebben ?

3° Door de voorgestelde regeling wordt voorkomen dat in geval van overlijden van het slachtoffer hogere vergoedingen worden toegekend dan in geval van volledige arbeidsongeschiktheid, wat beslist onlogisch zou zijn.

Art. 5.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« *L'intervention de l'Etat est supplétive à celle de l'auteur du fait dommageable et aucune somme ne sera versée aux bénéficiaires s'ils n'ont épuisé tous les recours dont ils disposent contre le responsable.* »

» *De même, l'Etat n'intervient qu'à défaut d'autre indemnisation prévue par la loi.*

» *L'Etat est subrogé dans les droits du bénéficiaire contre le tiers responsable.* »

JUSTIFICATION.

L'intervention de l'Etat doit être supplétive. Il faut obliger les victimes à faire jouer tous les recours dont elles disposent contre les auteurs responsables de l'accident, plutôt que de voir l'Etat se substituer à elles après avoir payé les indemnités. Il faut néanmoins continuer à prévoir un droit de subrogation pour l'Etat, car il se pourrait que l'auteur de l'accident qui était inconnu ou insolvable, soit identifié et revienne à meilleure fortune.

De même, s'il faut interdire le cumul, il ne faut cependant pas étendre cette interdiction aux indemnités de nature conventionnelle qui pourraient être dues à la suite de l'accident. Sinon, la loi servirait essentiellement à ceux qui, par exemple, n'ont pas fait un effort de prévoyance en s'assurant.

Art. 6.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« *Aucune indemnisation ne sera accordée s'il est établi que les bénéficiaires disposent encore d'un revenu annuel supérieur à 200 000 francs. Si ce revenu est inférieur, il ne sera alloué que le montant nécessaire pour atteindre ce revenu.* »

JUSTIFICATION.

Il est préférable de s'en référer à la notion de revenu réel, plutôt qu'à la possibilité de bénéficier d'un revenu. De même, le texte proposé crée une discrimination contre ceux qui ont 201 000 francs et 199 000 francs de revenus. Dans le premier cas, rien ne serait alloué. Dans le second cas, l'indemnisation complète interviendrait, ce qui ne serait pas logique.

Art. 7.

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« *Les montants prévus aux articles précédents sont rattachés à l'indice 100 des prix à la consommation. Toute majoration de cet indice égale à 10 points, pendant deux mois consécutifs, entraînera un relèvement de ces montants égal à 10 %.* »

JUSTIFICATION.

L'indexation doit concerner non seulement les indemnités, mais le revenu que la victime conserve après le fait dommageable.

Art. 5.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« *De uitkering door de Staat vult de uitkering aan van de dader van het schadelijk feit, en er wordt geen enkel bedrag aan de gerechtigden uitbetaald, zolang zij niet alle te hunner beschikking staande verhaalmiddelen hebben aangewend tegen degene die aansprakelijk is.* »

» *Evenzo kent de Staat slechts een uitkering toe wanneer de wet in geen andere vergoeding voorziet.*

» *De Staat treedt in de rechten van de gerechtigde tegen de derde verantwoordelijke.* »

VERANTWOORDING.

De uitkering van de Staat moet een aanvulling zijn. Men moet de slachtoffers verplichten gebruik te maken van de te hunner beschikking staande verhaalmiddelen tegen de daders van het ongeval, liever dan de Staat in hun plaats te doen treden nadat hij de vergoedingen heeft uitbetaald. Niettemin dient men verder te voorzien in het recht van indeplaatsstelling voor de Staat want het zou kunnen gebeuren dat de het ongeval, die onbekend of insolvent was, geïdentificeerd wordt of er financieel beter voor staat.

Evenzo dient men wel cumulatie te verbieden, doch men moet dit verbod niet uitbreiden tot de bij overeenkomst geregelde vergoedingen die eventueel verschuldigd zijn ingevolge het ongeval. Anders zou de wet hoofdzakelijk ten goede komen aan hen die b.v. nagelaten hebben een verzekering aan te gaan.

Art. 6.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« *Er wordt geen vergoeding toegekend zo bewezen is dat de gerechtigden nog over een jaarlijks inkomen van meer dan 200 000 frank beschikken. Zo dit inkomen minder bedraagt, wordt slechts het bedrag toegekend dat nodig is om dit inkomen te bereiken.* »

VERANTWOORDING.

Er wordt beter verwezen naar het begrip werkelijk inkomen dan naar de mogelijkheid een inkomen te genieten. De voorgestelde tekst leidt eveneens tot een ongelijke behandeling tussen hen die 201 000 frank en hen die 199 000 frank inkomsten hebben. In het eerste geval zou niets en in het tweede geval een volledige vergoeding worden toegekend, wat onlogisch is.

Art. 7.

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« *De in de vorige artikelen bepaalde bedragen worden gekoppeld aan het indexcijfer 100 der consumptieprijzen. Iedere verhoging van dat indexcijfer met 10 punten gedurende twee opeenvolgende maanden heeft een verhoging van die bedragen met 10 % tot gevolg.* »

VERANTWOORDING.

De koppeling aan het indexcijfer moet niet alleen gelden voor de vergoedingen, maar ook voor de inkomsten die het slachtoffer nog heeft na het schadelijk feit.